

Motivatieprofielen bij cognitief begaafde leerlingen

Alicia Ramos

Jeroen Lavrijsen

Lisa Linnenbrink-Garcia

Bart Soenens

Maarten Vansteenkiste

Sabine Sypré

Michiel Boncquet

Karine Verschueren

TALENT

KU LEUVEN

GHENT
UNIVERSITY

Waarom motivatie?

- Meestal **kunnen** begaafde studenten presteren op school, maar sommigen doen dat niet
- Motivatie is de “**waarom**” achter betrokkenheid en prestaties op school
- Belangrijke factor bij **onderpresteren** van begaafde leerlingen

Onderpresteren?

Onderpresteren is schools presteren dat betekenisvol minder goed is dan je zou verwachten op basis van cognitieve vaardigheden

Hoogbegaafde
studenten →

Hoge verwachtingen

Hoe leiden verschillende motivatiepatronen tot onderpresteren bij cognitief begaafde leerlingen?

(Snyder and Linnenbrink-Garcia, 2013)

Onderpresteren kan zich ontwikkelen via patronen in hoe hoogbegaafde leerlingen zichzelf zien (**zelfovertuigingen**) en in wat zij belangrijk vinden (**waardeovertuigingen**)

- Maladaptive Competence Beliefs
- Declining Value Beliefs

Voorspeld om voort te komen uit vroege ervaringen van
onvoldoende academische uitdaging

Maladaptive Competence Beliefs

Vroege Ervaringen

Goede schoolse resultaten met weinig inspanning

Zelfbeeld raakt nauw veronden met de beste van de klas zijn

Leerling hecht veel waarde aan school

Maladaptive Competence Beliefs

Toename in Schoolse Uitdaging

Zelfbeeld bedreigd door niet meer (makkelijk) de beste te zijn

Copingstrategieën ingezet om het zelfbeeld te verdedigen

Dalende betrokkenheid en onderpresteren

Declining Value Beliefs

Vroege Ervaringen

Goede schoolse resultaten met weinig inspanning

Leerling hecht weinig waarde aan school

Leerling heft weinig belangstelling voor school

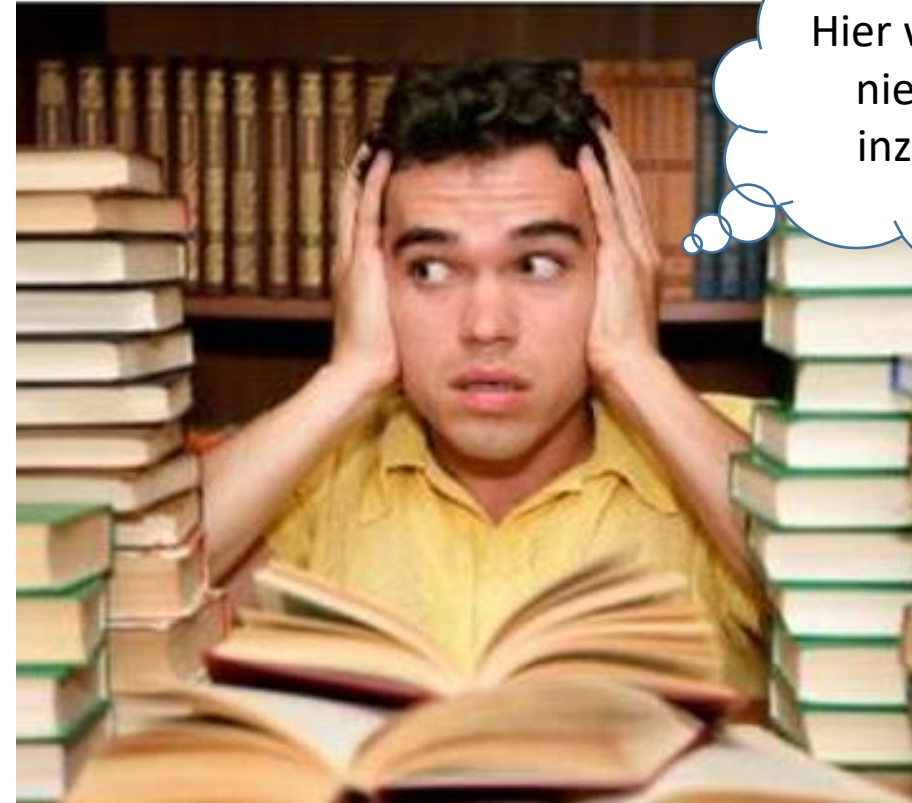
Declining Value Beliefs

Toename in Schoolse Uitdaging

Schoolse uitdaging wordt groter

Leerling is niet bereid tot extra inspanning voor school

Dalende betrokkenheid en onderpresteren

Hier wil ik me niet voor inzetten!

Steekproef - TALENT Data

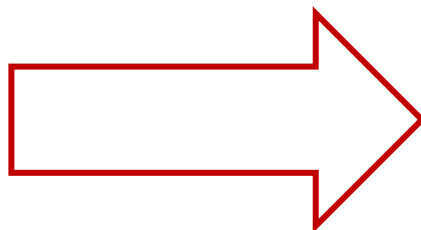

3400 leerlingen
27 middelbare
scholen

**Fluide en gekristalliseerde
intelligentie**

Vragenlijsten: leerlingen,
klas titularis, en ouders

Onze studie

Begaafde groep:

403 leerlingen

(IQ \geq 120, 11.6% van steekproef)

Eerste 2 jaar middelbare school

Motivatieprofielen:

Herfst 2017

Lente 2018

Herfst 2018

Lente 2019

Uitkomsten:

Lente 2019

**Is er bewijs voor de
motivatieprofielen voorgesteld
door het Pathways in
Underachievement model?**

Motivatietovertuigingen: wat hebben we gemeten?

Waardeovertuigingen

Attainment Value

(4 vragen)

“Ik ben gemotiveerd om te studeren omdat ik leren persoonlijk heel waardevol vind”

Task Value Amotivatie

(4 vragen)

“Ik ben niet gemotiveerd om te studeren omdat studeren niet belangrijk is voor mij”

Zelfovertuigingen

Academisch zelfconcept

(4 vragen)

“Ik ben een slimme leerling”

“Ik ben zeker zo verstandig als de anderen van mijn leeftijd”

Contingente Zelfwaardering

(3 vragen)

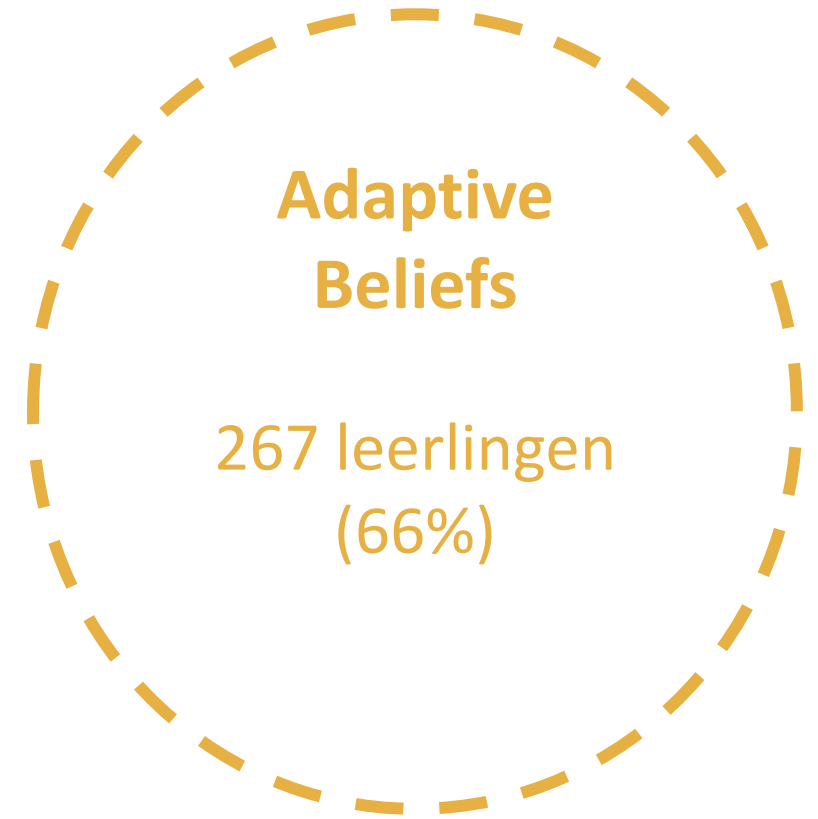
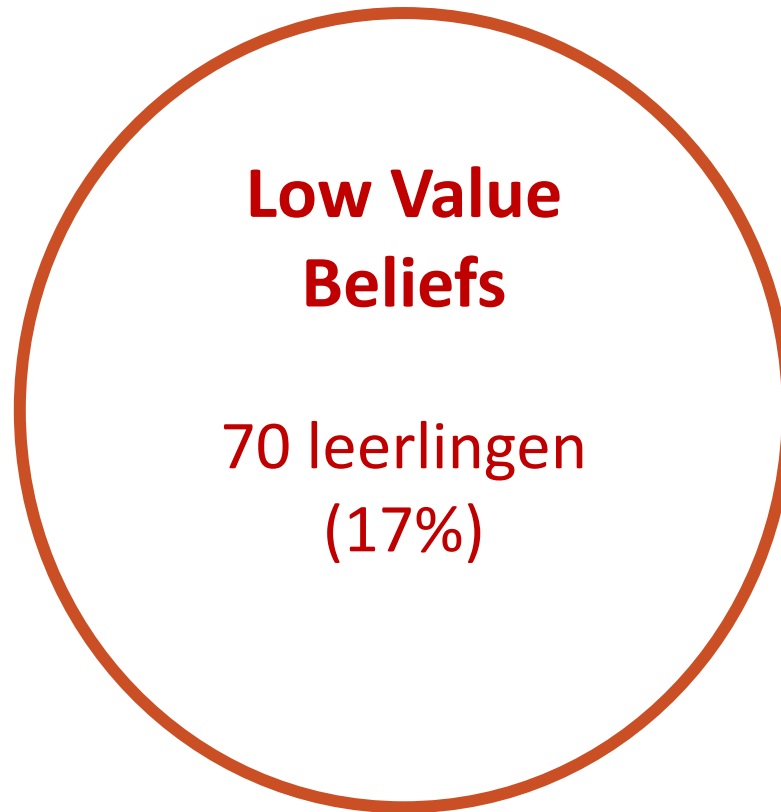
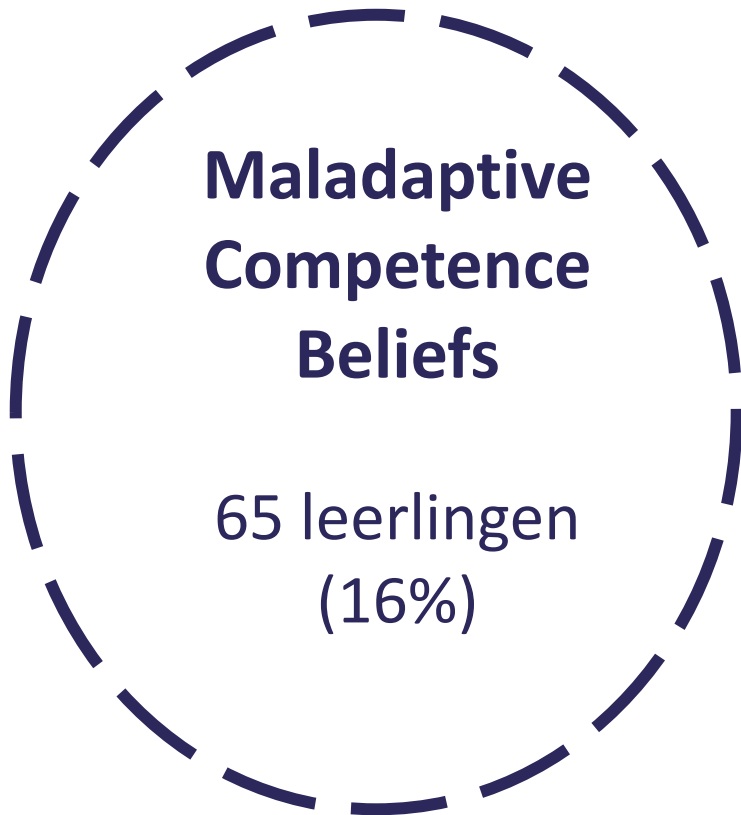
“Ik vind mezelf minder waardevol als ik slechte punten behaal op mijn rapport”

Entity mindset (4 vragen)

“Je bent slim of niet en je kan niet echt veel doen om dit te veranderen”

Motivatieprofielen

Eerste 2 jaar middelbare school

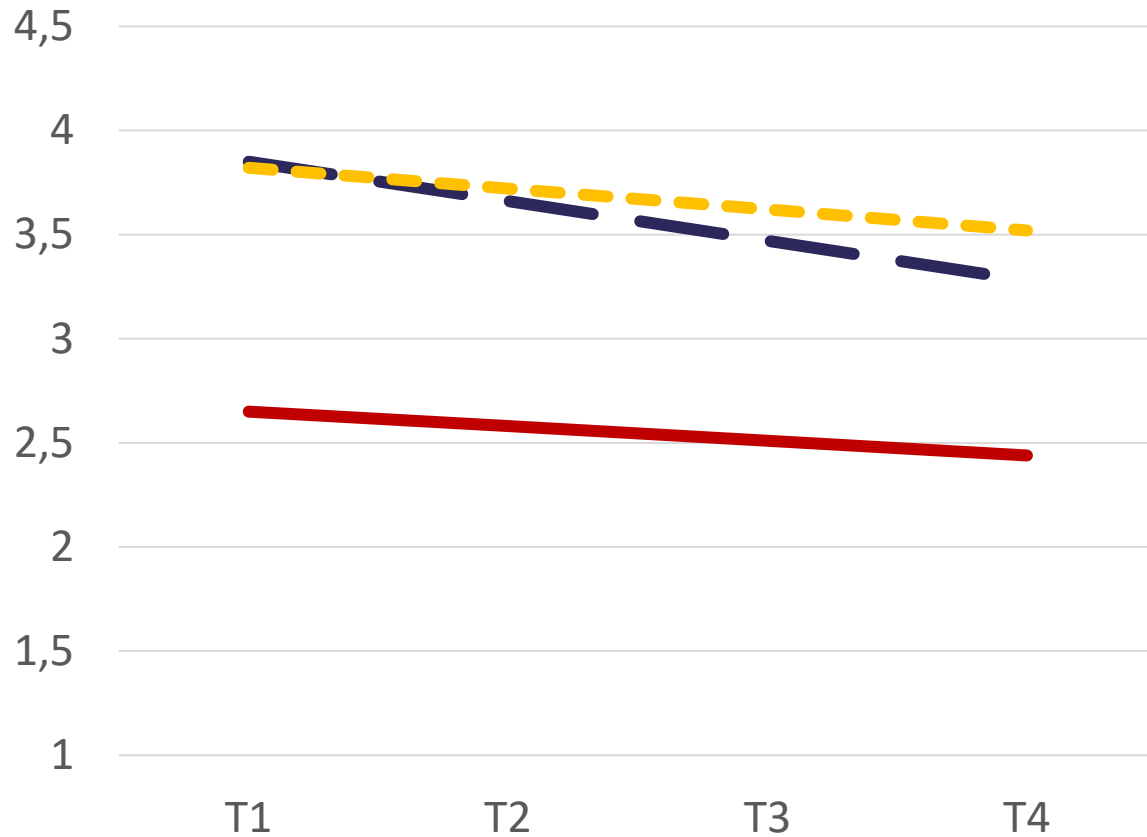

Waardeovertuigingen

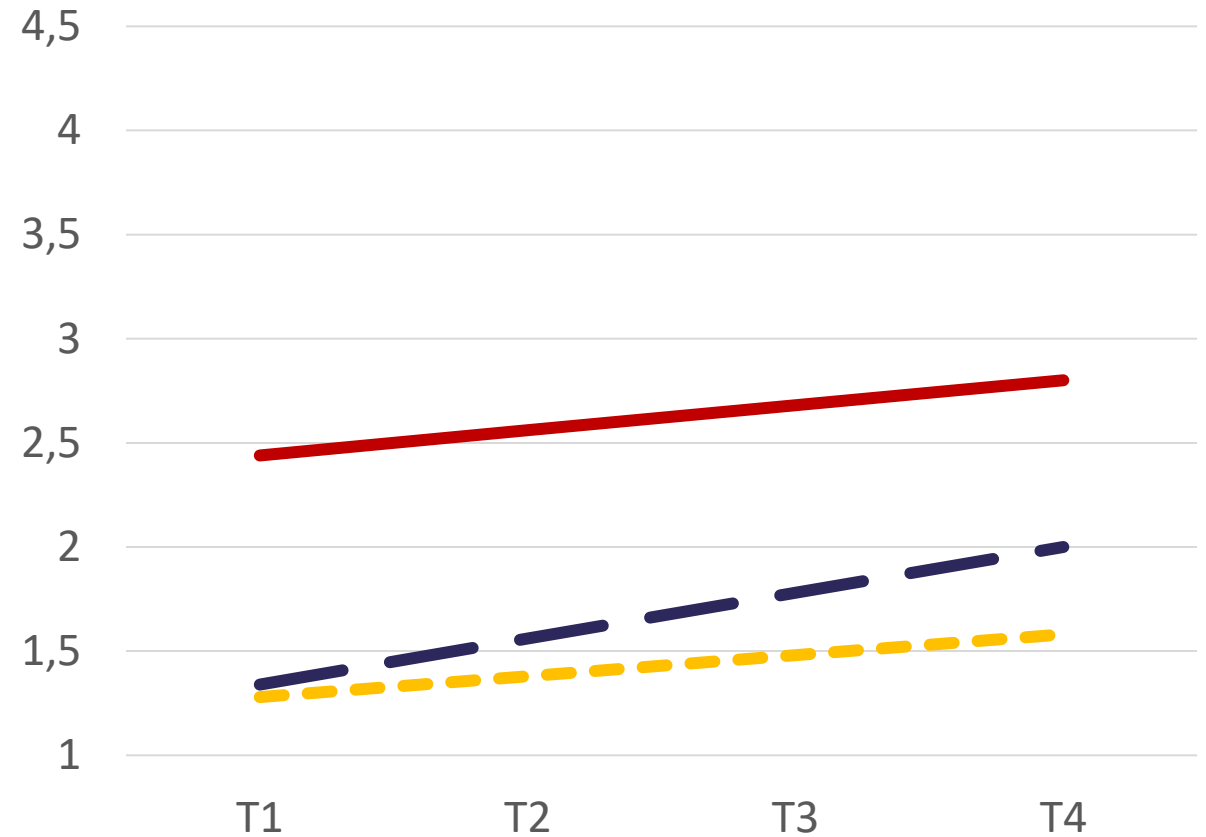
Eerste 2 jaar middelbare school

- Maladaptive Competence Beliefs
- Declining Value Beliefs
- Adaptive Beliefs

Attainment Value

Task Value Amotivatatie

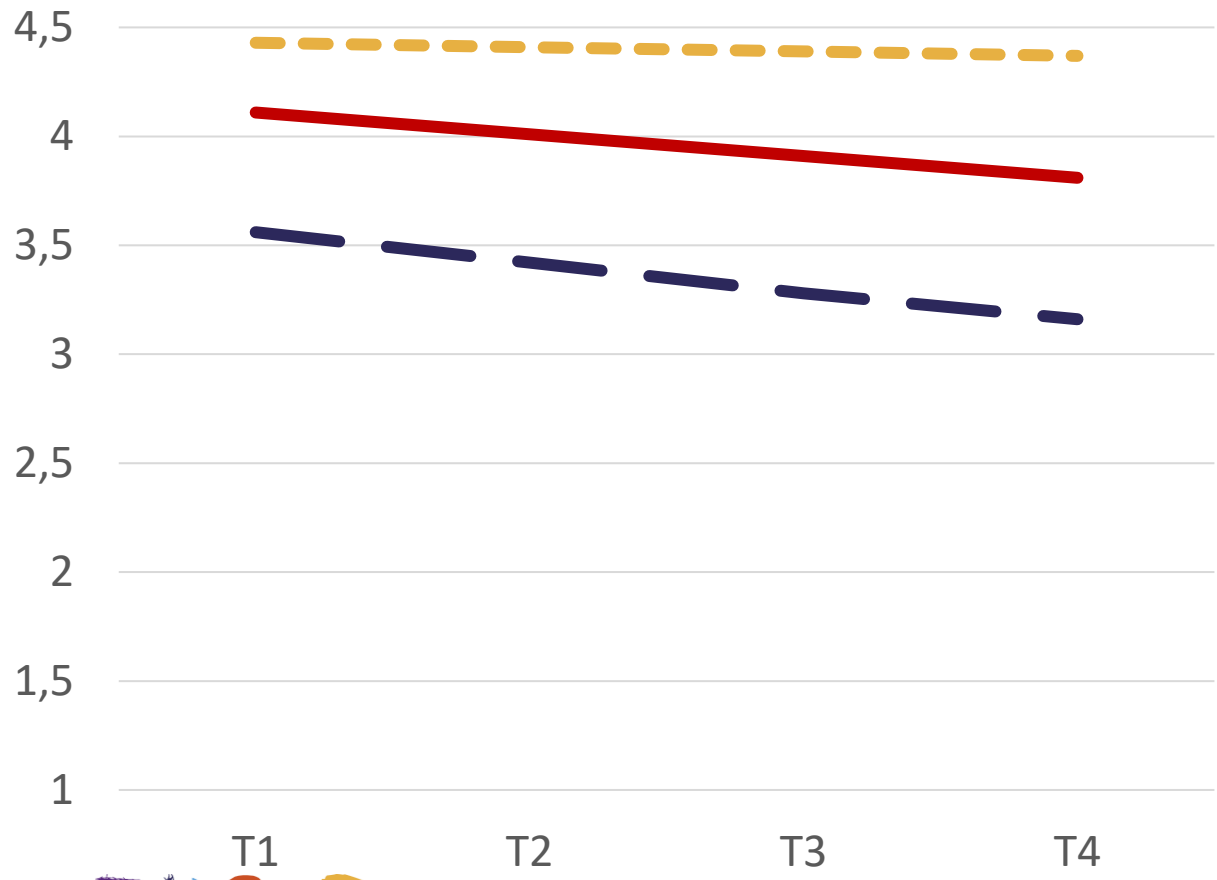

Zelfovertuigingen

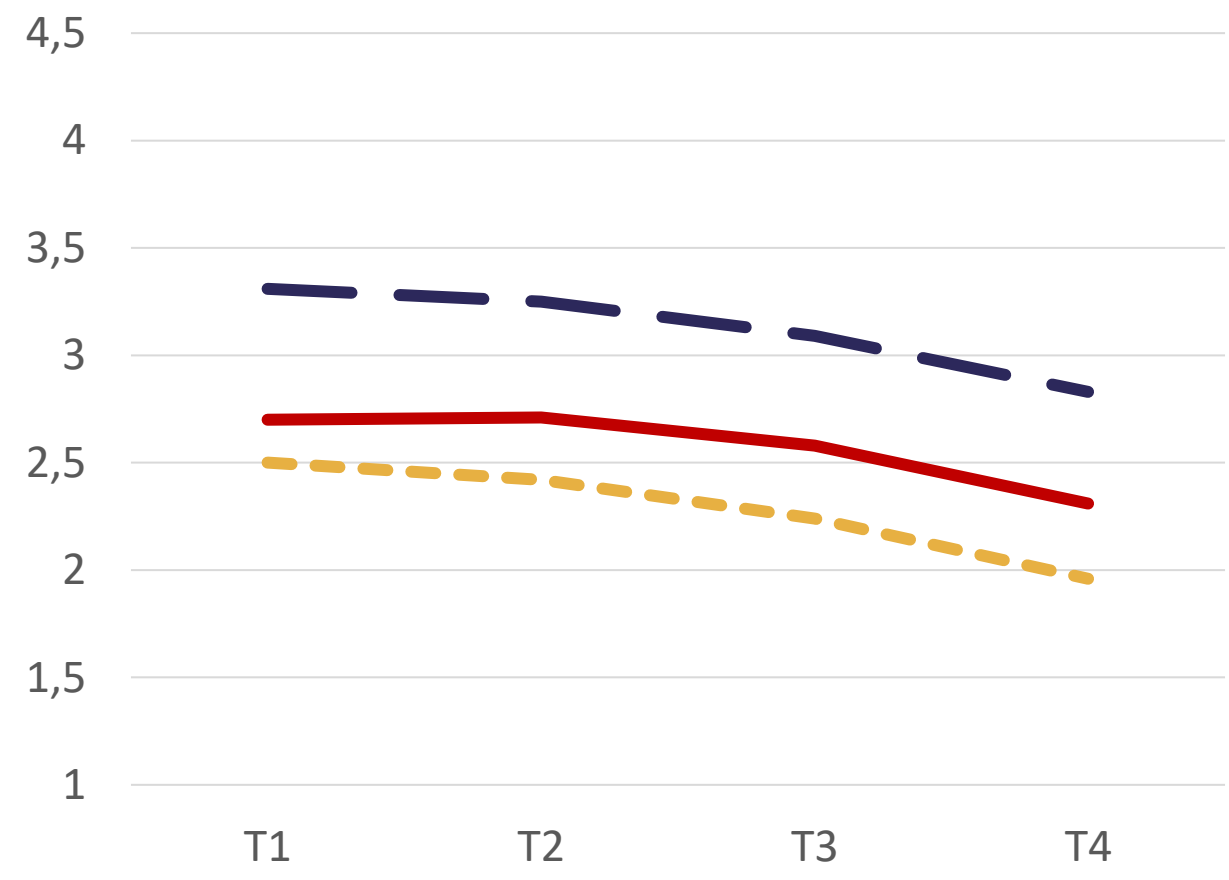
Eerste 2 jaar middelbare school

- Maladaptive Competence Beliefs
- Declining Value Beliefs
- Adaptive Beliefs

Academisch Zelfconcept

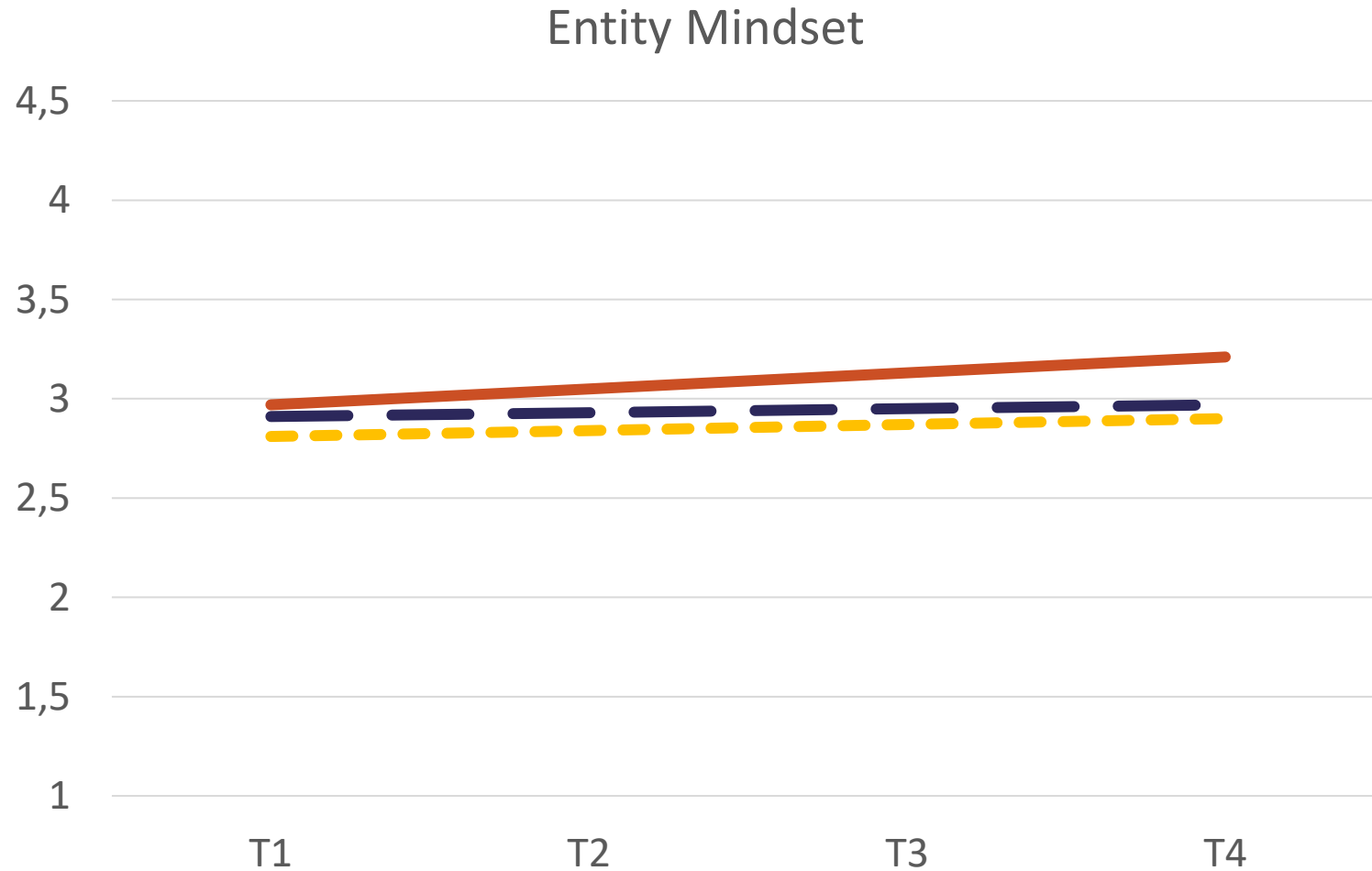
Contingente Zelfwaardering

Entity Mindset

Eerste 2 jaar middelbare school

- Maladaptive Competence Beliefs
- Declining Value Beliefs
- Adaptive Beliefs

**Is er een verband tussen
de motivatieprofielen en
onbetrokkenheid en
onderpresteren?**

Uitkomsten: Wat hebben we gemeten?

Gevraagd aan leerling, ouders, en klastitularis

Emotionele (On)betrokkenheid

“Wanneer we aan iets werken in de klas, verveel ik mij”

“Mijn kind praat op een negatieve wijze over school”

Gedragmatige (On)betrokkenheid

“Ik/mijn kind/deze leerling doe(t) maar net genoeg om mee te kunnen in de klas”

Gepercipieerde onderprestatie

“Ik/mijn kind/deze leerling doe(t) minder goed dan ik/hij/zij zou kunnen”

Op basis van schoolpunten

Gemeten onderprestatie

Afstand tussen gemiddelde punten en verwachte gemiddelde punten op basis van IQ

Prestatie (%)

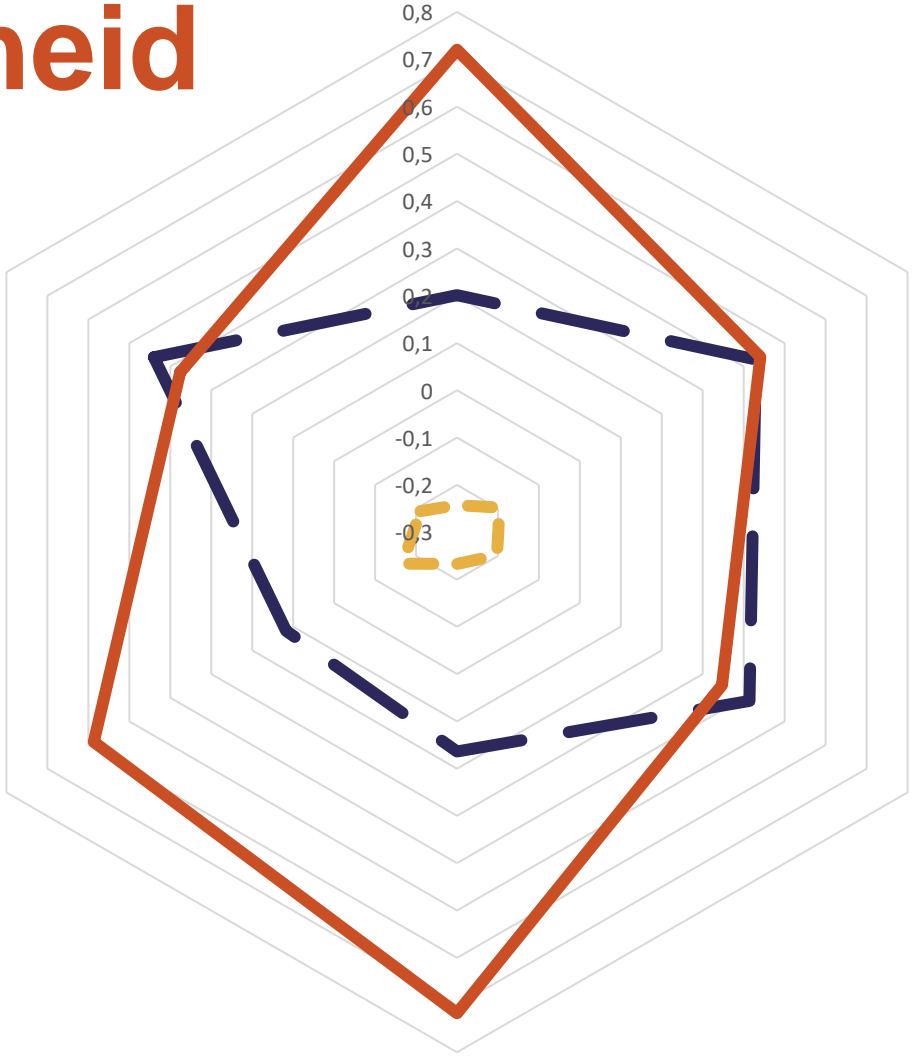
Gemiddelde punten van alle school vakken samen

Onbetrokkenheid

Emotionele Onbetrokkenheid -
Leerkracht Perspectief

Emotionele Onbetrokkenheid -
Ouder Perspectief

Gedragmatige Onbetrokkenheid -
Student Perspectief

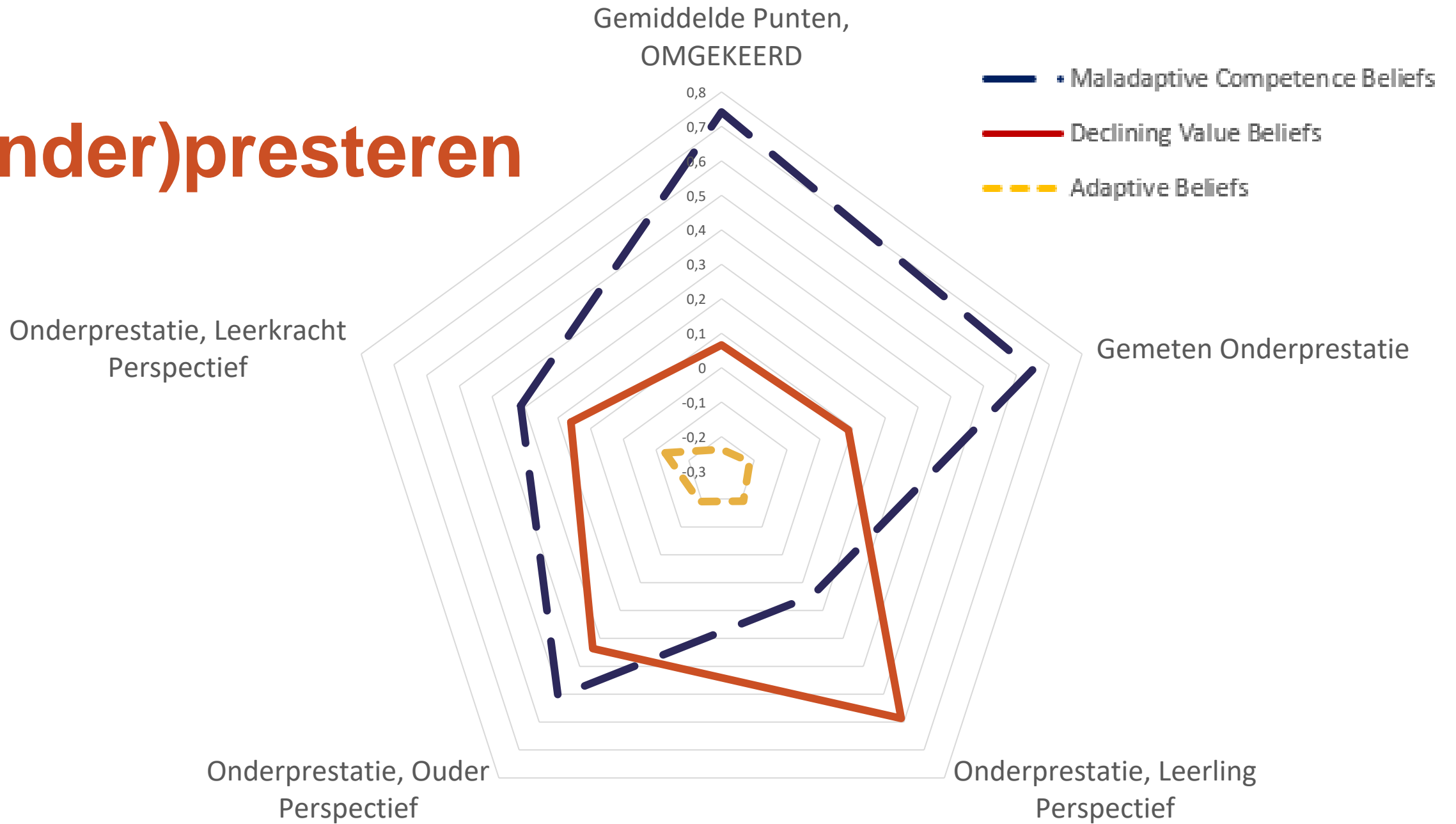
Emotionele Onbetrokkenheid -
Student Perspectief

- Maladaptive Competence Beliefs
- Declining Value Beliefs
- Adaptive Beliefs

Gedragmatige Onbetrokkenheid -
Ouder Perspectief

Gedragmatige Onbetrokkenheid -
Leerkracht Perspectief

(Onder)presteren

Conclusies over Uitkomsten van Profielen

- Hogere mate van **onbetrokkenheid**, lagere mate van **betrokkenheid** in beide maladaptieve profielen
 - Student, ouder, leerkracht perspectieven
- **Onderpreseteren** vanuit verschillende perspectieven
 - **Declining Value Beliefs**: student en ouder perspectieven
 - **Maladaptive Competence Beliefs**: student, ouder, leerkracht, schoolpunten

**Kunnen de profielen worden
voorspeld door persoonlijke
en opvoedingsfactoren?**

Predictoren: Wat hebben we gemeten?

Geslacht

Gevraagd aan studenten

IQ

Overdreven verwachtingen door ouders
(3 vragen over elke ouder)

Gifted Label

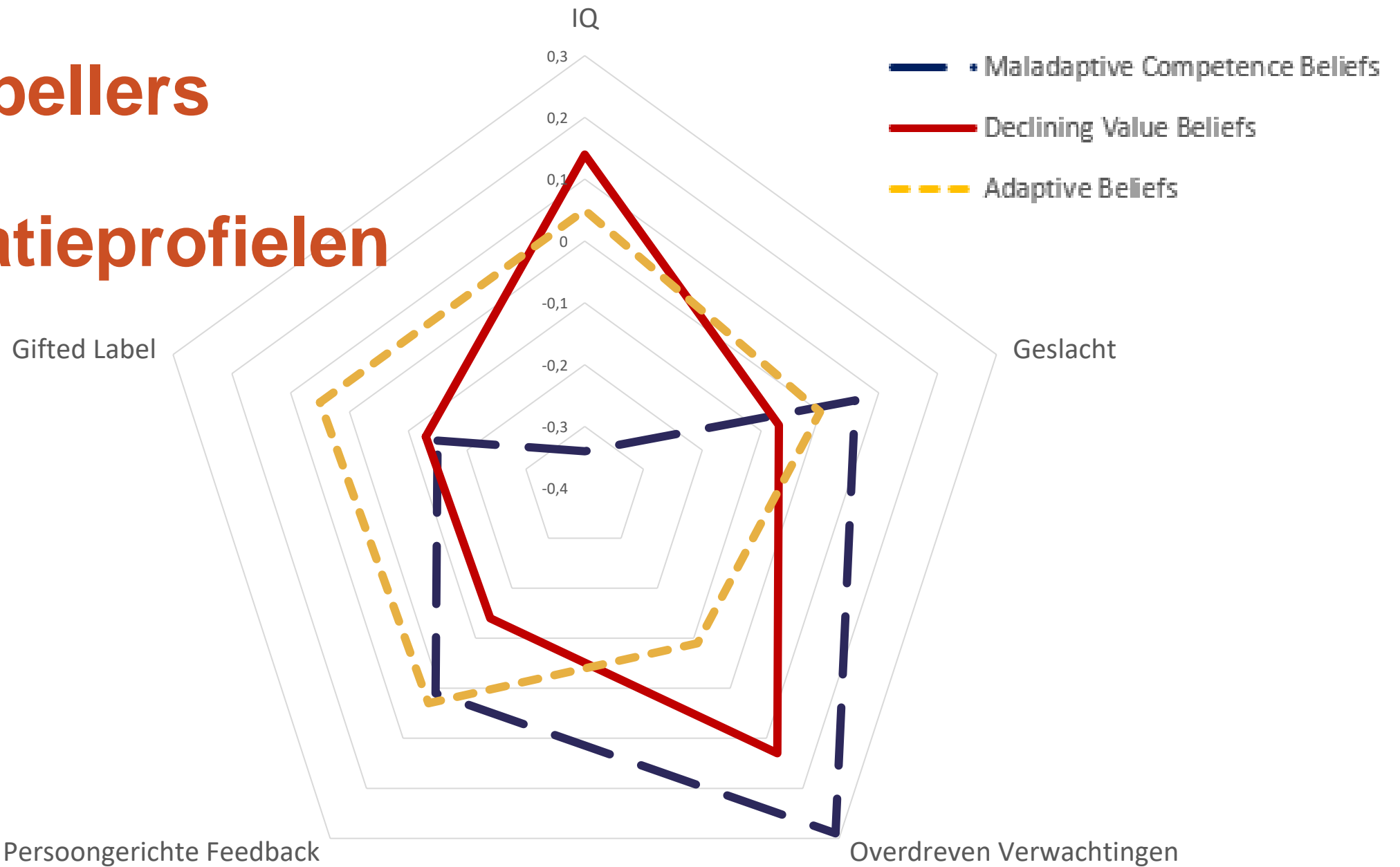
*Formele diagnose
van
hoogbegaafdheid
m.i.v. een IQ-test*

*“Mijn vader/moeder vindt alleen een
buitengewone prestatie goed genoeg”*

Persoonsgerichte feedback door ouders
(3 vragen over elke ouder)

*“Wanneer ik het voor een vak goed doe op
school, dan zal mijn moeder/mijn vader me
vertellen hoe slim ik wel ben voor dit vak”*

Voorspellers van Motivatieprofielen

Conclusies over Predictoren van Profielen

Maladaptive Competence Beliefs:

Hogere mate van **Overdreven Verwachtingen** door ouders
Lagere **IQ-score** dan andere profielen

Geen verschillen tussen de profielen in:

Geslacht

Gifted Label

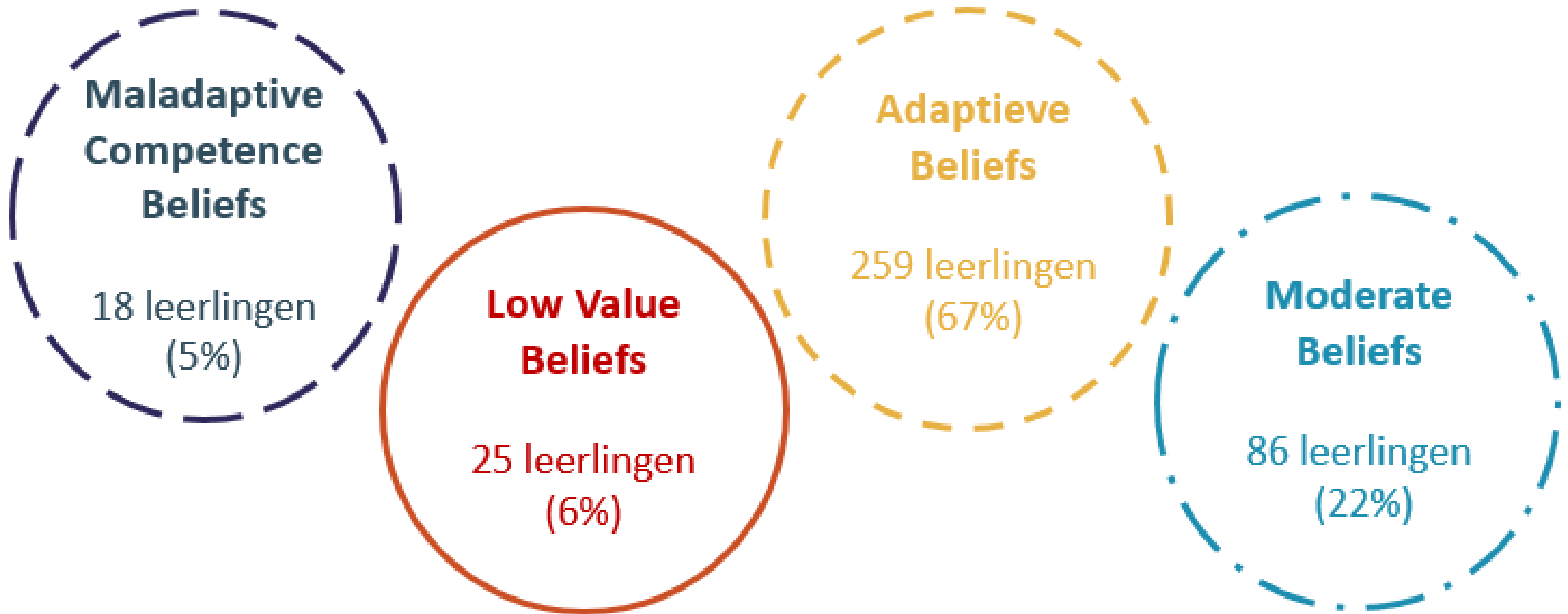
Persoongerichte Feedback door ouders

→ Gedeeltelijk bewijs voor predictoren voorspeld door PUM

**Is er bewijs voor stabiliteit
van de motivatieprofielen?**

Motivatieprofielen

Gemeten in het begin van middelbare school

**Meerderheid van leerlingen vertoonde
motivatiepatronen aan het begin van de
middelbare school**

**Adaptive
Beliefs**

86%

**Adaptive
Beliefs**

**Maladaptive
Competence
Beliefs**

94%

**Maladaptive
Competence
Beliefs**

**Low Value
Beliefs**

84%

**Declining Value
Beliefs**

**Moderate
Beliefs**

“Risicostudenten” hebben evenveel kans op adaptieve en maladaptieve trajecten

Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Low Value Beliefs

Moderate Beliefs

Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Declining Value Beliefs

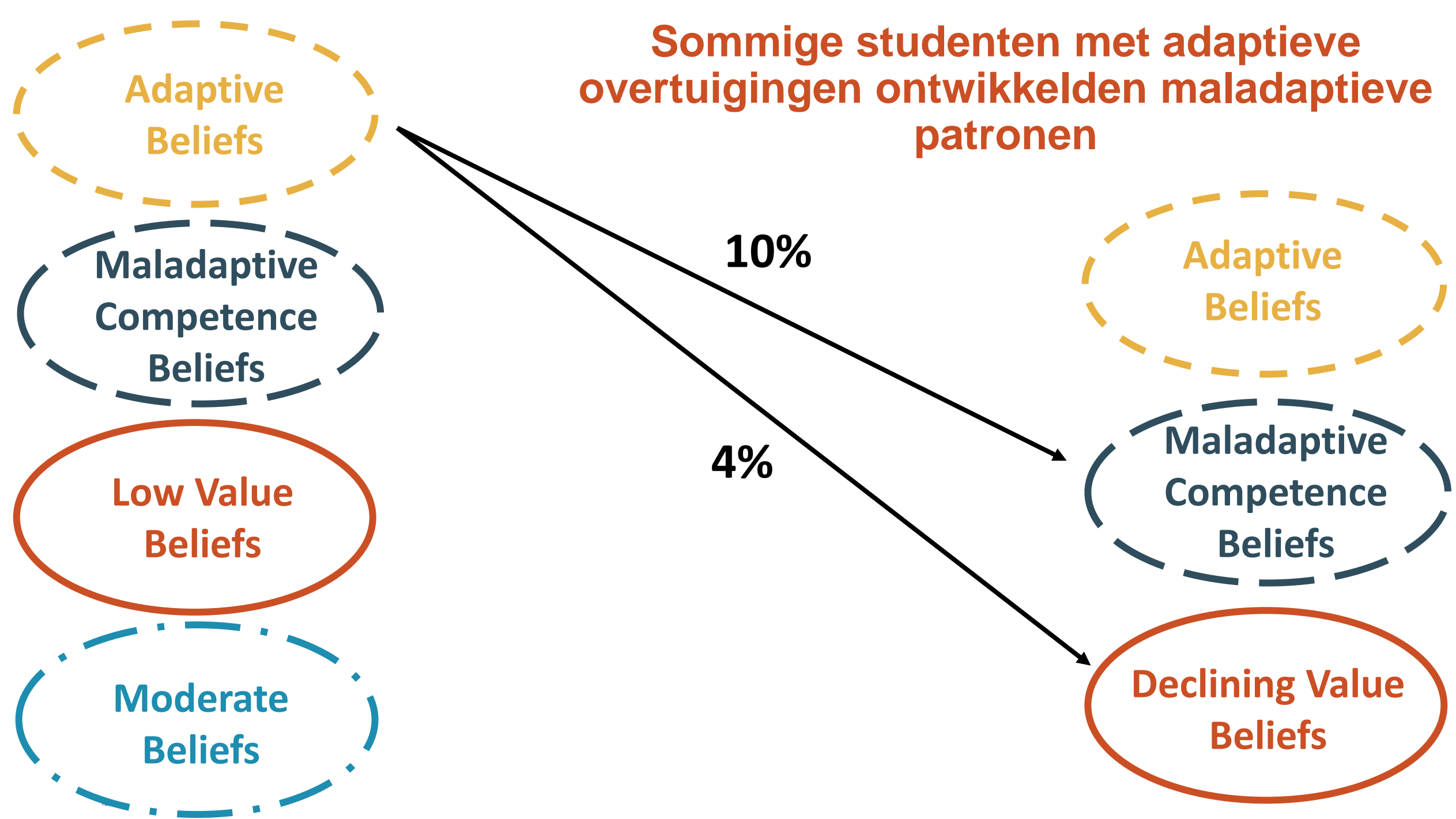
50%

50%

$\frac{1}{3}$

$\frac{2}{3}$

Sommige studenten met adaptieve overtuigingen ontwikkelden maladaptieve patronen

Een kleiner aantal studenten met maladaptieve overtuigingen ontwikkelde adaptieve patronen

Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Low Value Beliefs

Moderate Beliefs

Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Declining Value Beliefs

0%

8%

Leerlingen gingen zelden van het ene maladaptieve profiel naar het andere

Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Low Value Beliefs

Moderate Beliefs

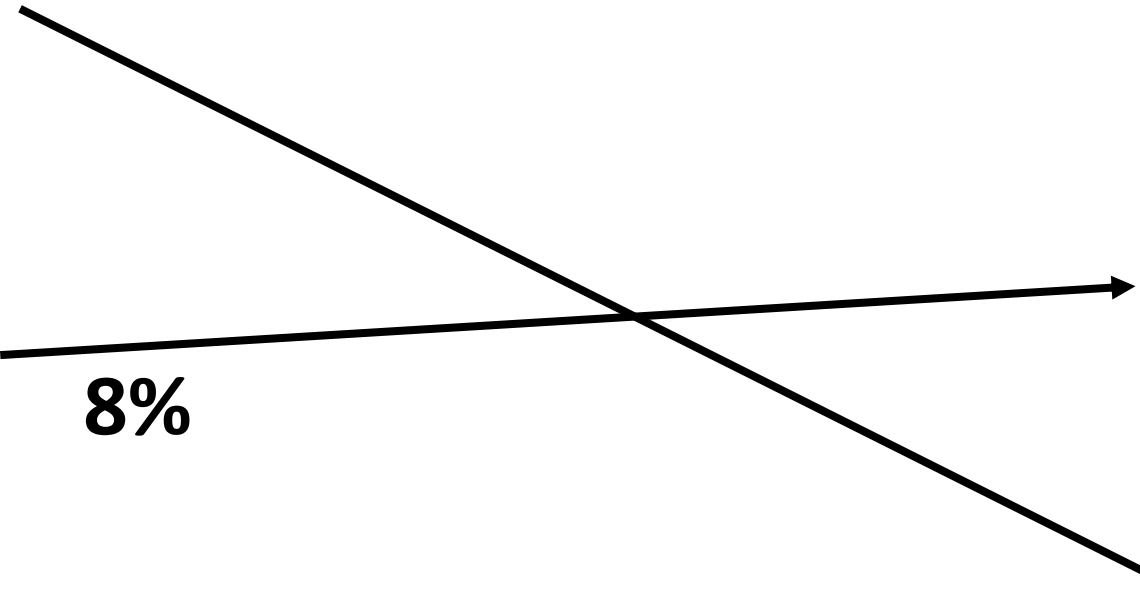
Adaptive Beliefs

Maladaptive Competence Beliefs

Declining Value Beliefs

6%

8%

Conclusies over Stabiliteit van Profielen

Profielen vrij stabiele in de loop van tijd

Studenten met maladaptieve motivatieovertuigingen ontwikkelen niet vaak adaptieve overtuigingen in de loop van tijd

Studenten veranderen niet vaak van het ene maladaptieve profiel naar het andere

**Zijn de profielen uniek voor
begaafde studenten?**

Profielen zijn anders onder studenten met gemiddelde IQ- scores

N= 1795
IQ 90-110

Profiel met lage waardeovertuigingen
MAAR ook lage academische zelfconcept

Profiel met hoge contingente
zelfwaardering/lage academische zelfconcept
MAAR gemiddelde waardeovertuigingen

**Wat zijn de implicaties voor
de praktijk?**

Praktische implicaties

Identificatie

- Tijd nemen om “onder de motorkap” te kijken
- Zelf- en waardeovertuigingen van individuele onderpresteerders beoordelen
 - bv. door het lezen van getuigenissen van onderpresterende adolescenten

Interventies

- Anders voor studenten uit verschillende profielen
- Belangrijk, want maladaptieve patronen worden niet vaak spontaan adaptieve

Interventies: Maladaptive Competence Beliefs

Zelfwaarde losmaken van prestatie

Vertrouwen in eigen capaciteiten vergroten

Faalangst/perfectionisme aanpakken

Interventies: Declining Value Beliefs

Leren relevant en belangrijk maken

- Bv. door het aanpassen van curriculum en leertaken
- Bv. door nieuwe doelen te stellen
- Bv. door nieuwe buitenschoolse activiteiten te vinden

???

???

???

???

???

Nog vragen?
alicia.ramos@kuleuven.be

STEUNPUNT

ONDERPRESTEREN

Stichters Ophélie Desmet, Ph.d. & Tania Gevaert, L.Pt.

Aan de kant van de leerling

- Kan ik dit (wel)?
 - Archer et al., 2013; Desmet et al., 2020; Dweck, 2010; Mofield et al., 2016
- Mag het moeite kosten?
 - Mofield et al., 2016; Skelton et al., 2010; Subotnik et al., 2011; Mueller et al., 2017

Keep doing the work! *(Casey Neistat)*

- Verbinding ervaren
 - Belfi et al., 2012; Desmet et al., 2020; Flebig, 2003; Simister, 2005; Skelton et al., 2010; Tweedale en Kronborg, 2015

De leerkracht kan het verschil maken

- Wees voorzichtig met stereotyperingen
 - *“Jij bent toch slim?!”*
 - *“Een aso-leerling moet dagelijks 2u studeren, als je niet bereid bent...”*
 - *“Misschien is een lagere richting ...”*
 - *“Je mist het inzicht voor wiskunde”*

Het potentieel is er wel, vraag is hoe jij kan helpen het te ontwikkelen.

De leerkracht kan het verschil maken

- Help de leerling concreet op weg
 - Werk met een “rubric”
 - Check of de leerling weet **hoe** te starten
 - Reik aan hoe dit deel van de leerstof het beste gestudeerd kan worden
 - Werk met voorbeeldvragen, uitgewerkte oefeningen, ...
 - Reflecteer over het studiegedrag
 - Planning: houd rekening met de executieve functies

Desmet & Gevaert, 2018; Desmet et al., 2020; Gevaert & Desmet, 2016

De leerkracht kan het verschil maken

- Rol van de leerkracht
 - Relatie = verbinding en steun
 - Tools om te inspireren, letterlijk op weg te helpen
- Slaagkansen vergroten?

Concrete praktijkgerichte handvatten gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek

Gratis curriculum

www.onderpresteren.be

